

V Lisabonu o paliativní péči a duchovním doprovázení nemocných

Někteří čtenáři si snad vzpomenou, že v Perspektivách 7/2005 (to je přibližně před více než rokem) vyšel můj článek Výzva paliativní medicíny, který se zabýval možností zařazení pastoračního pracovníka do zdravotnického týmu. Paliativní medicína a péče je specializací relativně novou, a přece specializací nejstarší, protože se zabývá (zjednodušeně řečeno) nevléčitelnými chorobami. Novost spočívá v tom, že vedle mírnění fyzických projevů nemoci, klade důraz na psychologickou, duchovní a citovou podporu, a to nejen u pacienta, ale i u osob mu blízkých. Paliativní medicíně tak jde především o kvalitu života nemocného, zvláště v posledních fázích choroby. Aby tohoto úkolu bylo možné dostát, je třeba, aby zdravotníci a další pomáhající profese pracovali v týmu. Současný multidisciplinární tým v nemocnicích Evropy, USA, Kanady i Austrálie má vedle lékařů, sester, psychologa, sociálního pracovníka... zařazeného i tzv. nemocničního kaplana. Nejedná se o kaplana ve smyslu Kodexu kanonického práva katolické církve (kněz), ale o člověka, který má vedle teologického vzdělání i základy vzdělání v oblasti medicíny, psychologie atd. (může to být tedy i kněz i „laik“ z katolického pohledu). V současné době se už dá říci, že se vyvinula nová zdravotnická pomáhající profese.

Ve dnech 17. – 21.5.2006 jsem se zúčastnila konference Evropské sítě nemocničních kaplanů, která se konala v Lisabonu. Portugalsko je zemí s velkou tradicí interkulturního a mezináboženského dialogu. O tom jsme se mohli osobně přesvědčit i díky pečlivě připravenému programu a veškeré organizaci této konference. 26 zemí celého evropského kontinentu od Atlantiku až po Ural bylo zastoupeno 52 reprezentanty 38 různých církví, nemocničních kaplanských organizací a univerzit.

Téma konference „Building Bridges, Growing Hope“ (Budování mostů – růst v naději) mělo nastínit další vývoj a rozvoj nemocničního kaplanství v Evropě.

Po představení se jednotlivých reprezentantů a jejich práce byla projednávána tato témata:

1. Budování mostů s EU
2. Budování mostů mezi teologií a pastorační péčí z pohledu různých křesťanských denominací
3. Budování mostů napříč kulturami a náboženstvími (celé konference se účastnil i londýnský nemocniční kaplan – immám)

4. Budování mostů vzhledem k medicíně – Paliativní péče v Evropě a nemocniční kaplanství
5. Budování mostů napříč Atlantikem (zástupci USA)
6. Budování mostů mezi námi navzájem – vztahy zemí, asociací nemocničních kaplanů a církví v oblasti nemocničního kaplanství
7. Pro setkání v r. 2008 bylo vybráno Estonsko.

Konference proběhla v klášteře sester františkánek, který je částečně přeměněn na hotel. Kromě toho, že jednotlivým křesťanským tradicím byly dány prostory pro jejich modlitební setkávání, byl ráno vyhrazen čas ke krátké ekumenické modlitbě křesťanských církví.

Úvodního jednání se účastnila náměstkyně ministra zdravotnictví Portugalska, která pak krátce promluvila s každým z účastníků konference. Závěrečný společenský večerní program navštívil lisabonský biskup.

Kromě náročného pracovního programu pro nás portugalští organizátoři připravili prohlídku Lisabonu. Pěší „túry“ se střídaly s autobusovými přejezdy, takže jsme během jednoho odpoledne a večera mohli shlédnout nejpozoruhodnější památky Lisabonu a současně se i zaposlouchat do varhanních skladeb v katedrále, které pro účastníky konference zahrál tamější regenschori.

Nejvíc mne překvapila vysoká úroveň kultury dialogu – národnostně i ekumenicky to nebylo vždy jednoduché, a přesto nedošlo k žádným rozepřím, ale naopak se postavila řada mostů, jak bylo v plánu a jak bylo uvedeno i v samotném názvu konference.

Jakmile bude k dispozici text tam přijatého Prohlášení o nemocničním kaplanství jako nezbytné součásti paliativní péče, uveřejníme jeho překlad na této stránce AKKL.

Děkuji přednostovi Onkologické kliniky VFN a 1.LF UK doc. MUDr. L. Petruželkovi, CSc., dále zástupci přednosta Ústavu pro humanitní studia v medicíně 1.LF UK doc. ThDr. V. Venturovi, ThD. a prof. MUDr. J. Markovi, DrSc. za veškerou podporu, kterou mi poskytli a umožnili tak, abych mohla representovat 1. LF UK na mezinárodním ekumenickém fóru.

V Praze 25.5.2006

MUDr. Mgr. Marie Opatrná

(Text této zprávy vyšel zkráceně v příloze KT Perspektivy č.13)